

Dokument Česká republika 2030 je strategickým rámcem, který udává směr, jímž by se rozvoj naší země a společnosti měl vydat v příštích desetiletích. Jeho naplnění by mělo zvýšit kvalitu života v České republice a nasměrovat naši zemi k rozvoji, který bude udržitelný po sociální, ekonomické i environmentální stránce.

Dokument vytváří základní rámec pro ostatní strategické dokumenty na národní, krajské i místní úrovni. Česká republika 2030 vychází ze dvou hlavních přístupů - kvality života a udržitelnosti. Perspektiva kvality života nám připomíná, že pokrok ve společnosti nelze hodnotit pouze ekonomickými ukazateli. Například hrubý

domácí produkt roste i v případě, kdy stojíme v dopravní zácpě a spotřebováváme benzín, příspěvek ke kvalitě života je však přinejmenším sporný. Kromě makroekonomického hlediska musíme brát v potaz také jednotlivce, rodiny a společenství i různé aspekty jejich vzájemné interakce. Kvalita života předpokládá investice

do lidského potenciálu, který je základem pro rozvoj. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj proto doporučuje sledovat nejrozličnější parametry kvality života, například zdravotní stav, rovnováhu mezi prací a soukromým životem, vzdělávání a dovednosti, mezilidské vztahy, občanskou angažovanost, kvalitu životního

prostředí, osobní bezpečí a subjektivně vnímanou životní pohodu. Tyto atributy jsou samozřejmě převážnou měrou, nikoli však zcela, určeny materiálními podmínkami, tedy příjmy, bohatstvím, zaměstnáním a výdělkem. Princip udržitelnosti nám připomíná, že rozvoj společnosti ovlivňují fyzické limity planety a krajiny.

Většina přírodních zdrojů je konečná, jejich nadměrné čerpání proto může naši společnost poškodit a je v podstatě rozvojem na dluh. Udržitelný je takový rozvoj, který naplňuje potřeby přítomných generací, aniž by ohrozil schopnost naplňovat je i generacím budoucím. Přitom nesnižuje rozmanitost přírody

a zachovává přirozené funkce ekosystémů. Perspektiva udržitelného rozvoje se v posledních letech stala hlavním názorovým proudem politické debaty v Evropě i ve světě. Řeší totiž palčivé výzvy současného světa, jimiž jsou změna klimatu, demografické změny, ztráta úrodné půdy nebo prohlubující se nerovnosti. Stará se také

o narůstající propojování současného světa, v důsledku kterého je nutné vnímat svět v souvislostech a brát ohled na zodpovědnost každého státu vůči globálnímu společenství. Tento dokument vznikl v době, kdy globální společenství na půdě Organizace spojených národů ve svých cílech udržitelného rozvoje zformulovalo vizi

budoucího světa. Proměnila se výrazně představa o rozvoji jako záležitosti pouze rozvojových zemí. Každá země má totiž vůči svým obyvatelům či životnímu prostředí zodpovědnost a rozvoj je nekonečným procesem. Během přípravy strategického dokumentu přijalo mezinárodní společenství rovněž novou Pařížskou

klimatickou dohodu s ambiciózními cíli, kterou doplňuje rovněž Globální akční plán ke snižování rizika katastrof. Povědomí o nutnosti předcházet změně klimatu, co nejlépe se na ni připravit a usilovat o identifikaci a řízení s ní spojených rizik roste také v české společnosti - zejména kvůli viditelným negativním dopadům,

například přívalovým srážkám, suchu a dalším extrémním projevům počasí. Česká republika musí promýšlet svoji budoucnost s vědomím komplexnosti a propojenosti současného světa. Proto dokument zasazuje rozvoj naší země také do kontextu rozvoje světového. Používá k tomu koncept takzvaných globálních megatrendů. Jedná se

o vývojové tendence na globální úrovni, u kterých předpokládáme, že v budoucnu významně ovlivní schopnost dosahovat rozvojových cílů, které tento důležitý dokument stanovuje. Jedním z klíčů udržitelného rozvoje je schopnost rozhodovat dlouhodobě, s vědomím vysoké nejistoty a se zvážením různých dopadů zvoleného řešení.

Proto se tento strategický rámec nově a důkladně věnuje rovněž otázce vládnutí. Téma bezpečnosti chápeme jako součást obecnějšího problému odolnosti společenských a ekologických systémů. Udržování celkové bezpečnosti v užším slova smyslu - řešení problémů obrany a mezinárodní bezpečnosti či problémů, jakými jsou šíření zbraní

hromadného ničení, organizovaný zločin a kriminalita obecně, terorismus nebo extremismus - je koncepčně dostatečně pokryto existujícími strategickými materiály, na jejichž základě se provádějí potřebné kroky. Z hlediska udržitelného rozvoje jde však spíše o dvě součásti odolnosti. První složkou je odolnost

vůči různým šokům, respektive kapacita k předvídání a zvládnání krizových situací, ať už původu přírodního nebo lidského. Tato kapacita je univerzálním doplněním identifikovaných bezpečnostních hrozeb. Stávající aktivity v oblasti bezpečnosti ji reflektují, a náš strategický dokument ji proto jen zařazuje do kontextu

udržitelného rozvoje. Druhou složkou je odolnost v podobě široce pojaté prevence na straně jedné a nástrojů přizpůsobení změnám na straně druhé. Dokument v šesti klíčových oblastech shrnuje, kam rozvoj České republiky dospěl, jakým čelí rizikům a jaké ho čekají příležitosti. Pro každou oblast formuluje strategické i specifické

cíle. Klíčové oblasti se kromě tradičních tří pilířů rozvoje, tedy sociálního, environmentálního a ekonomického, věnují životu v regionech a obcích, českému příspěvku k rozvoji na globální úrovni a dobrému vládnutí. Česká republika by měla být v roce 2030 demokratickým právním státem založeným na respektu k občanským,

politickým, hospodářským a sociálním právům svých obyvatel a rozvíjejícím svou kulturně danou identitu. Bude zajišťovat vysokou kvalitu života populace a současně respektovat přírodní a územní limity a chránit biologickou rozmanitost. Cíleně také musí napomáhat dosažení těchto hodnot jinde ve světě. Udržitelný

rozvoj České republiky je poměřován zvyšováním kvality života každého jednotlivce i společnosti jako celku. Naplňuje potřeby přítomných generací, aniž by ohrozil schopnost budoucích generací naplňovat ty své. Česká republika v současné době je a samozřejmě také v příštích letech bude soudržnou, aktivní a podnikavou

společností rovných příležitostí, která minimalizuje strukturální a sociální nerovnosti. Společnost a struktury rozhodování jsou odolné a pružné, schopné včas rozpoznat možná vývojová rizika a racionálně reagovat na neočekávané změny i měnící se dynamiku globálního vývoje. Odolnost společenských vazeb a struktur a věcné

řešení problémů jsou posilovány diskusí a dohodou. Tento schválený dokument je strategickým rámcem pro dlouhodobý rozvoj naší společnosti, jehož cílem je zvyšování kvality života všech obyvatel České republiky při respektování přírodních limitů. Na základě strukturální analýzy současného stavu a trendů formuluje

strategické a specifické cíle, kterých by Česká republika měla v příštím desetiletí dosáhnout. Plnění jednotlivých cílů bude v působnosti věcně příslušných ústředních orgánů státní správy, strategický rámec zároveň bude sloužit jako vodítko pro rozvoj regionů a obcí. Dokument propojuje dva významné koncepty – kvalitu

života a udržitelný rozvoj. Kvalita života v žádném případě nemůže být měřena pouze ekonomickými ukazateli, jakým je například hrubý domácí produkt, její hodnocení naopak vyžaduje sledování dalších důležitých aspektů lidského života. Udržitelnost musíme sledovat a vyhodnocovat také z pohledu zdrojové a energetické náročnosti.

Dokument je výsledkem procesu, který zaštitila Rada vlády pro udržitelný rozvoj jako koordinační útvar pro agendu udržitelného rozvoje. Nově byla ukotvena v působnosti předsedy vlády. To významně přispívá k vnímání jejího významu a zjednodušuje řešení témat a problémů, které překračují působnost jednotlivých resortů.

V zahraničí je toto uspořádání považováno za příklad dobré praxe. Příprava dokumentu probíhala několik let, zapojily se do ní stovky odborníků a dokument byl konzultován s více než stovkou organizací a institucí z občanského, soukromého a akademického sektoru. Významnou podporu v tomto procesu poskytovalo devět expertních

výborů Rady vlády pro udržitelný rozvoj. Dokument Česká republika 2030 je významně ovlivněn přijetím Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj a v ní obsažených sedmnácti cílech udržitelného rozvoje Organizace spojených národů. Dokument slouží v první řadě jako základ pro vyhodnocování rozvoje České republiky a její globální

odpovědnosti. Vláda bude pravidelně podávat zprávu o plnění cílů udržitelného rozvoje v Organizaci spojených národů. Dokument v úvodní části formuluje šest průřezových principů udržitelného rozvoje a naznačuje, jak mohou být uplatněny při tvorbě veřejných politik. V porovnání se Strategickým rámcem udržitelného rozvoje

České republiky se jako nosné ukázalo téma vládnutí, které nově tvoří samostatnou klíčovou oblast. Dokument bere v potaz rovněž vnější kontext rozvoje České republiky a zabývá se takzvanými globálními megatrendy a jejich dopadem na strategické cíle pro rozvoj České republiky. V sociální oblasti má Česká republika řadu

strukturálních výhod. Má univerzální systém sociální ochrany, který úspěšně plní funkci dočasné záchranné sítě. V mezinárodním srovnání vykazuje nízké celkové příjmové nerovnosti, má stabilní systém veřejného školství, dobrou úroveň vzdělanosti i dostupnou a kvalitní zdravotní péči. V posledních letech také klesá celková

nezaměstnanost, roste však podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkové nezaměstnanosti. Přesto lze z hlediska dlouhodobého rozvoje identifikovat některé zásadní výzvy. Ohrožení chudobou je u některých skupin nadprůměrně vysoké, zejména je třeba zaměřit pozornost na seniory, seniorky a neúplné rodiny s dětmi. Ve

společnosti i v současné době přetrvávají genderové nerovnosti. Socioekonomické rodinné zázemí studujících významně určuje výsledky vzdělávání dětí pocházejících ze sociálně slabších rodin. Lidé žijí déle, ale dožívají v nemoci. Zdraví je velmi silně ovlivněno socioekonomickými podmínkami. Rozvoj společnosti budou

i nadále významně ovlivňovat trendy demografického stárnutí, postupující robotizace a digitalizace na trhu práce. Vyrovnání se s těmito trendy ve prospěch kvality života bude zásadním úkolem veřejných politik. V příštích letech navrhuje strategický dokument navýšení investic do prevence a zdravotní gramotnosti a celkové

posílení systémové podpory vzdělavatelů jako nositelů změny ve vzdělávacím systému. Vysokou zaměstnanost udržíme prostřednictvím rozvoje zelené a stříbrné ekonomiky a zvýšeného zapojení dosud málo zastoupených skupin na trhu práce. Ekonomika České republiky musí najít nové zdroje růstu po vyčerpání růstového modelu

založeného na přílivu přímých zahraničních investic. Klíčovou je podpora inovativnosti malých a středních podniků, u kterých je největší potenciál růstu, ale samozřejmě také velkých firem, které tvoří největší část ekonomiky. Hospodářství však musí růst, aniž by zároveň stejným tempem rostla spotřeba zdrojů a energie.

V nastávajícím období je proto důležitým cílem zrušení závislosti ekonomického růstu na růstu materiálové a energetické spotřeby. Technologickou příležitostí a zároveň příspěvkem mezinárodní snaze o zmírnění změny klimatu je také postupná dekarbonizace ekonomiky. Hospodářský rozvoj je závislý na přizpůsobování a udržování

infrastruktury, která je zároveň bezpečnostním prvkem přinášejícím žádoucí odolnost. Udržitelné veřejné finance se v budoucnu musí umět vyrovnat se změnami struktury příjmů, s novými požadavky na výdaje a v neposlední řadě zajistit co nejefektivnější vydávání veřejných prostředků. Ekosystémy České republiky jsou pod značným

tlakem intenzivního zemědělství a lesnictví, které přispívají ke stálé degradaci půdy a snižují její schopnost zadržovat vodu. Dochází k další fragmentaci krajiny a rovněž k dramatickému úbytku biologické rozmanitosti. Významná část povrchových vod je bohužel kontaminována splachy z polí a odpadními vodami. V nejbližší

budoucnosti je třeba tyto trendy zvrátit a dosáhnout postupného zlepšování současného stavu. K tomu lze využít synergie mezi zvyšováním úrodnosti půdy, zachycováním a ukládáním uhlíku z atmosféry v půdě ve formě organické hmoty a zadržováním vody v krajině. Vhodně nastavené podmínky hospodaření v krajině,

na jejichž splnění bude vázáno také poskytování dotací, mohou zajistit obnovu ekologických systémových služeb. Synergie mezi nutnou obnovou krajiny a vytvářením pracovních míst na venkově při její údržbě a v cestovním ruchu přispěje také k vyváženému územnímu rozvoji. Nerovnosti mezi regiony i obcemi v poslední době

rostou, projevují se zejména vznikem vnitřních periferií s horší dostupností veřejných služeb a obslužných funkcí, ale také odlivem mladšího a vzdělanějšího obyvatelstva do měst. Vznikající sídelní struktura rovněž vede ke zhoršování dostupnosti veřejných služeb a zvyšuje vynucenou mobilitu a s ní spojené negativní jevy,

například zdraví ohrožující faktory dané nárůstem dopravy. Města a obce budou muset v příštích letech také začít přijímat opatření k přizpůsobení změně klimatu a předcházet jejím dopadům. Změna klimatu je typickým příkladem, který svou šíří klade na obce, jejich představitele i odborný aparát komplexní nároky. Některé

obce a města však těmto nárokům zatím nedostávají, neboť se potýkají s různými problémy – nejasnostmi v kompetencích mezi státní správou a samosprávou, nedostatky v efektivitě, kvalitě i legitimitě vládnutí, včetně zapojování veřejnosti. Do roku 2030 bude proto třeba v obcích a regionech podporovat plánování na

úrovni území menších než kraj a přesahujících území jedné obce, které zohlední praktické funkční vazby. Bude třeba také rozvíjet síť veřejných služeb v území a spolupráci mezi obcemi. Nezbytně nutná bude podpora bezemisní dopravy. Je třeba zajistit rovněž opětovné využívání brownfieldů a nově urbanizovat městská centra.

Samozřejmostí musí být omezení emisí skleníkových plynů a zavádění adaptačních opatření, jako je například lepší péče o zeleň ve městech či opatření například v podobě pasivně energetického stavebnictví. Česká republika se v každém případě hlásí ke své globální zodpovědnosti a bude dále spolupracovat na rozvoji

globálního prostředí příznivého pro prosazování udržitelného rozvoje. Bude pravidelně vyhodnocovat dopady domácích politik na rozvoj v ostatních zemích a posílí koordinaci svého vystupování v rámci mezinárodních organizací. Dobré vládnutí je základním předpokladem dlouhodobého rozvoje. V této oblasti Česká republika

identifikuje několik zásadních výzev, jako je klesající míra politické účasti prostřednictvím tradičního systému politických stran a voleb, slabá schopnost horizontální koordinace veřejné správy, omezená schopnost pracovat při rozhodování s dlouhodobou perspektivou, malé propojení s aktuální zahraniční debatou a silně

limitovaná schopnost inovovat vládnutí. V příštích letech je proto nutné posílit mechanismy, které zajišťují soudržnost veřejných politik, rozvíjejí inovativní prostředí ve veřejné správě, zlepšují reprezentativní a zároveň posilují participativní prvky demokracie, posilují datovou, znalostní a dovednostní kapacitu

veřejné správy a rozvíjejí systém sdílení dat a informací směrem k občanům. Tyto principy by se měly promítnout na všech úrovních veřejné správy. Cíle strategického rámce Česká republika 2030 budou naplňovány prostřednictvím opatření na národní a krajské úrovni. Odbor pro udržitelný rozvoj připraví za každé dva roky

analytickou zprávu o stavu kvality života a její udržitelnosti, která bude na základě indikátorů vyhodnocovat stav a trendy kvality života a její udržitelnosti v České republice. K její přípravě a oponentuře budou přizváni také zástupci ostatních sektorů. Součástí této zprávy bude rovněž doporučení k případné

aktualizaci strategického rámce. Dokument představuje vizi dlouhodobého rozvoje, na kterém se musejí podílet rovněž nestátní aktéři a subjekty. Proto bude možné se přihlásit k naplňování jejich cílů formou takzvaných dobrovolných závazků. Součástí bude rovněž posílení udržitelnosti ve vnitřním fungování úřadů na

národní, krajské a obecní úrovni a metodická podpora vlády při aplikaci principů udržitelného rozvoje v rozhodování ústředních orgánů státní správy. Lidský svět je jeden celek. Každé dělení na environmentální, sociální i ekonomické zájmy je pouze pomocné. Všechny tyto oblasti jsou navzájem provázané. Proto je nezbytné

přistupovat k nim integrovaně a respektovat potřebu udržovat komplexní a dynamickou rovnováhu v čase i prostoru. Té lze docílovat hledáním rovnováhy mezi třemi pilíři udržitelného rozvoje prostřednictvím strategického plánování a řízení. Výsledkem by měly být provázané politiky pro udržitelný rozvoj,

které komunikují s celou společností, zahrnují všechny sektory, vycházejí z věcného rozdělení rozhodovací moci a je možné je realizovat na příslušných organizačních, pokud možno co nejnižších úrovních. Jejich přínos je třeba poměřovat nejen náklady, ale také jejich vnějšími projevy a dopady. Stabilní komplexní systémy jsou

obvykle ve stavu dynamické rovnováhy. Větší diverzita snižuje riziko kolapsu celých ekosystémů. Rozmanitost má ale velký význam nejen v přírodních ekosystémech, nýbrž také ve sféře kulturní, sociální, politické a hospodářské. Udržitelný rozvoj zahrnuje i různorodost perspektiv a toleranci k odlišnostem. Ty se

prakticky projevují například v principech partnerství, rovných příležitostech, předběžné opatrnosti, soudržnosti a globální odpovědnosti. Součástí rozmanitosti je také uznání, že ochrana životního prostředí je nezbytnou složkou rozvojového procesu a je nezbytné ji posuzovat současně s ostatními aspekty. Udržitelný

rozvoj není možný bez respektování principu rovnosti, svobody a práv všech lidí, jejich vzájemné solidarity, odpovědnosti a tolerance při dosahování co nejvyšší kvality života jednotlivců i společnosti. Udržitelný rozvoj proto respektuje základní hodnoty lidské společnosti, a to jak individuální, tak kolektivní.

K individuálním hodnotám patří právo na život, svobodu, bezpečnost, vzdělání, rovnoprávnost a rovnost příležitostí, ke kolektivním pak v první řadě globální i mezigenerační odpovědnost, bezpečnost, solidarita a sociální soudržnost. Participujme, diskutujme, budme transparentní a hledejme nenásilná řešení

konfliktů. Nezbytnou podmínkou udržitelného rozvoje je transparentnost, chápána nejen jako dostatek informací o všech rozhodovacích procesech státu a institucí, ale také jako kvalita a srozumitelnost podkladů. Podkladem politik musejí být nejen výsledky kvalitního vědeckého poznání, ale i participace, tedy

zapojení veřejnosti, která má dostatek kvalitních a srozumitelných informací. Politická zásada rozhodování na nejnižší možné úrovni zároveň musí respektovat postoje různých společenských skupin. Rozhodnutí prosazená silou jsou v dlouhodobé perspektivě neudržitelná. Mezi základní principy udržitelného rozvoje je

nutné zařadit i stále se prohlubující míru poznání ve všech oblastech. Patří sem však také schopnost nové poznatky využívat, dále je předávat při výchově a vzdělávání a schopnost poučit se ze zkušeností. Nezbytná je proto zvláště spolupráce mezi veřejnou správou a vědeckými institucemi a uplatnění výsledků bádání při

strategickém plánování. S hlubšími znalostmi roste i respekt ke kulturnímu dědictví, znalost udržitelných vzorců výroby a spotřeby vede k šetrnějším procesům, znalosti z přírodovědných oborů přispívají k pochopení ekosystémů. Pro udržitelnou společnost je důležitý kvalitní systém vzdělávání, výchovy a osvěty, který

umožňuje různým vrstvám nabyté znalosti využívat. Nežijeme jen tady a teď. Mnohé dopady přicházejí až po čase, všimneme si jich jen při pohledu z dlouhodobé perspektivy. Proto musíme svá rozhodnutí dobře zvažovat. Měli bychom se řídit následujícími zásadami: principem mezigenerační solidarity, odpovědnosti

i transparence, mezinárodní odpovědnosti, předběžné opatrnosti a předcházení negativním jevům, adaptací na dlouhodobé trendy, budováním infrastruktury s ohledem na kritické prvky, jejichž narušení by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečením základních životních potřeb lidí, zdraví osob a ekonomiky státu.

Měli bychom také myslet na minimalizaci rizik, zachování ekosystémů, přiměřenost nákladů, odklon od neudržitelných vzorců výroby a spotřeby, ale také růst rozsahu oběhového hospodářství a transformaci ekonomiky na energeticky a materiálově nenáročnou. Omezení otázky rozvoje výlučně na ekonomickou a technickou

problematiku by vedlo ke ztrátě jeho pravého obsahu, který se týká samotné důstojnosti člověka. Primárním cílem veřejných politik je zlepšování kvality života všech obyvatel při současném respektování přírodních limitů rozvoje. Kvalita života bude v budoucnu výrazně ovlivněna trendy, jako je například stárnutí

populace a s ním spojenými nároky na zajištění účasti dostatečného množství lidí na pracovním trhu, zvýšenými potřebami péče či zdravotních služeb. Materiální předpoklady pro dosahování kvality života rovněž výrazně ovlivní transformace pracovního trhu spojená se zrychleným rozvojem technologií, především neustále postupující

automatizací, digitalizací a robotizací. Z toho je zřejmé, že rizika pro kvalitu života jednotlivce mají charakter širší, nežřídka globální. Hospodářský a technický rozvoj nesmí narušovat důstojnost člověka. Klíčovými tak i v budoucnu budou státem garantované kvalitní veřejné služby, které musí být schopny

adekvátně reagovat nejen na výše naznačené trendy, ale i na dnes obtížně předvídatelná rizika, například živelní katastrofy, terorismus či ekonomické krize. Základním pilířem veřejných služeb jsou systémy veřejného zdravotního a sociálního pojištění, a to včetně důchodového zabezpečení. Systémy veřejného zdravotního

a sociálního pojištění bude stát dále rozvíjet pro zajištění rostoucí kvality těchto veřejných služeb. Veřejné služby mají klíčovou úlohu – pro zvyšování kvality života musí být k dispozici všem obyvatelům České republiky v dostatečném a dlouhodobě rostoucím standardu. S ohledem na specifické problémy komunit

a rychlou dynamiku změn je nezbytné, aby stát spolupracoval s institucemi jiného druhu a na všech úrovních – od nadnárodních institucí a sousedních států přes samosprávy, až po různé formy partnerství s neziskovými organizacemi, podnikatelskými subjekty, odbory, církvemi a v neposlední řadě s místními komunitami.

Lidé coby spotřebitelé nakupující výrobky či služby neuspokojují jen své nezbytné potřeby, ale také zvyšují svou kvalitu života, což umožňuje rozšiřující se nabídka na tuzemském trhu i trzích zahraničních včetně internetových obchodů, což přináší svá rizika. Stát proto bude přispívat zejména k ochraně spotřebitelů před

možností nákupu nebezpečných výrobků a služeb, ochraňovat jejich oprávněné ekonomické zájmy a podporovat spotřebitelské vzdělávání s přednostním zaměřením na děti a mladé lidi, na seniory a osoby se zdravotním postižením. Dále bude zvyšovat účinnost dozoru na trhu vykonávaného stávajícími státními orgány a posilovat

vymahatelnost práva, mimo jiné díky rozvoji nově zavedeného systému mimosoudního řešení spotřebitelských sporů. Česká republika se také zasadí o proměnu životního stylu směrem k preferování udržitelné spotřeby za účelem ochrany životního prostředí. Bude podporovat sociální soudržnost prostřednictvím

snahy o dosažení environmentální udržitelnosti a ekonomickou transformaci směrem k menší materiálové náročnosti. Rodina je základní společenskou jednotkou a prvním místem socializace nutné pro rozvoj jednotlivce a společnosti. Stabilní a dobře fungující rodina napomáhá k celkové sociální soudržnosti společnosti a je

schopna jedinečným způsobem učit sdílet a předávat kulturní, etické, společenské a duchovní hodnoty, které jsou zcela zásadní nejen pro vytváření a sdílení identity a rozvoj jejich vlastních členů, ale také pro rozvoj širších komunit, celé společnosti i pro blahobyt všech. Rozvoj lidské osobnosti a tvorba hodnot začíná

v rodině. Ačkoli je založení rodiny osobním rozhodnutím, a má tedy soukromý charakter, má zároveň rozměr společenský, neboť plní základní sociální funkce. Vzhledem ke všem nenahraditelným funkcím rodiny pro společnost jsou však ocenění a podpora rodin nedostatečné, což se rozhodující měrou podílí na demografickém

stárnutí obyvatelstva. Rodinná politika je nedílnou součástí celého společenského a ekonomického systému a může v něm sehrávat významnou prorůstovou roli. Rodinnou politiku je proto třeba chápat komplexně – především jako prorůstový program dlouhodobých investic do lidského kapitálu, dále jako podporu rodin při řešení

standardních životních situací, ale také jako prevenci nových sociálních rizik pramenících z demografického stárnutí a změn struktury rodiny. Účinná politika podporující rodinu ve všech jejích základních funkcích je postavena na uznání autonomie rodiny, z jejíhož řádného fungování plyne přínos pro celou

společnost. Významným prvkem úspěšného rozvoje společnosti je výchova dětí v rodině. V rámci toho je nezbytné vytvořit podmínky, ve kterých mohou lidé naplnit své představy o počtu dětí. Narození dětí nesmí v žádném případě přinášet případné ohrožení chudobou. Jedním z důležitých faktorů pro rozhodování lidí o tom, zda budou

mít děti a kolik jich budou mít, je materiální postavení rodin s dětmi. Tím je myšlena životní úroveň rodin s dětmi, a to jak ve smyslu absolutní úrovně, tak především relativní úrovně, vyjadřované srovnáním s materiální situací bezdětných osob se stejnou úrovní hrubých příjmů. Náklady na plnění funkcí rodiny

nejsou přiměřeně ekonomicky kompenzovány. Stát proto bude více zohledňovat zvyšující se náklady a hodnotu ušlých příležitostí spojenou s péčí a výchovou dětí. Dalším z opatření prorodinné politiky jsou veřejné služby pro rodiny, podpora bydlení a podpora flexibilních pracovních forem zaměstnání, stejně jako finanční

a místní dostupnost předškolní a rané školní péče o děti. To umožní lepší sladování pracovního a rodinného života na základě potřeb a skutečně svobodné volby rodičů. Sladování pracovního a rodinného života musí samozřejmě také umožnit rodinám podporovat své seniory. Jeho cílem by mělo být zajištění jak vyšší kvality

života díky dostatku volného času mimo zaměstnání, tak pracovních sil pro trh práce. Je třeba systematicky působit na změnu stereotypů některých zaměstnavatelů, kteří nedoceňují význam rodičovství a rodinného zázemí pro osobnostní růst zaměstnanců a znevýhodňují zaměstnance pečující o děti či seniory v rodině.